

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยแนวคิดและรูปแบบการสร้างองค์กรเครือข่ายหรือองค์กรภาคประชาชนในบริบทศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัยในประเทศไทย กรณีศึกษาภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบและองค์ประกอบการจัดตั้งองค์กรเครือข่ายศิลปินร่วมสมัยในประเทศไทย และเพื่อศึกษาแนวทางการจัดตั้งและบริหารองค์กรเครือข่ายศิลปินร่วมสมัย กรณีศึกษาภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ โดยการวิจัยครั้งนี้ คำว่า ศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัยเป็นการเน้นถึงความหมายเฉพาะที่เป็นศิลปะของไทย โดยมีวัฒนธรรมร่วมสมัยเป็นฐานรากสำคัญในการสร้างสรรค์ เพื่อรับใช้สังคมในยุคปัจจุบัน ส่วนความหมายของเครือข่าย หมายถึง ความร่วมมือของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีการเชื่อมกันทั้งแนวคิดและหลักการ เพื่อก่อให้เกิดภารกิจและการทำงานร่วมกัน ให้บรรลุวัตถุประสงค์ในทิศทางเดียวกัน ทั้งนี้โดยภายในเครือข่ายจะมีการจัดการตัวเอง การวิจัยครั้งนี้ได้ทำการศึกษาเครือข่ายด้านทัศนศิลป์ภูมิภาคละ 2 กลุ่ม และเป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบยัดจุดมุ่งหมายของการศึกษาเป็นหลัก ซึ่งเป็นการเลือกผู้ให้ข้อมูลที่ศึกษาได้ในระดับลึกมากและมีความหมายต่อจุดมุ่งหมายหลักของการศึกษาอีกด้วย สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ทำการสัมภาษณ์มีจำนวน 16 คน ล้วนเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญต่อการสร้างองค์กรเครือข่ายทั้งสิ้น

จากการศึกษาพบว่า การทำงานร่วมกันของเครือข่าย เป็นความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิก ผู้นำ และกระบวนการทำงานของแต่ละเครือข่าย โดยเครือข่ายจะมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา จากกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษามีรูปแบบของการจัดตั้งองค์กรเครือข่าย 2 ประเภท คือ การร่วมกลุ่มแบบทั่วไป เป็นการร่วมกลุ่มเพื่อแสดงผลงานทัศนศิลป์ของศิลปินที่เป็นสมาชิกกลุ่ม เช่น ศิลปินกลุ่มลานนา กลุ่มสมิหลา และประเภทที่สอง คือ การร่วมกลุ่มแบบมีเงื่อนไขเป็นการร่วมกลุ่มที่มีเป้าหมายที่ต้องการจะเปลี่ยนแปลงจากบริบทเดิมๆ ต้องการเปิดข้อจำกัด เช่น กลุ่มบ้านตึก กลุ่มเชียงใหม่จัดวางสังคม สำหรับองค์ประกอบที่สำคัญของการจัดตั้งองค์กรเครือข่ายทางทัศนศิลป์จะประกอบด้วย 3 ส่วน คือ คน หมายถึงผู้นำ สมาชิกซึ่งจะมีบทบาทสำคัญในการดำเนินการก่อตั้งกลุ่ม โดยเฉพาะสมาชิกที่มาจากความสัมพันธ์ภายในสถาบันการศึกษาเดียวกัน จะมีผลต่อการร่วมกลุ่มค่อนข้างสูง พื้นที่หมายถึงชุมชน วัฒนธรรม และสถาบันการศึกษาซึ่งเป็นแหล่งที่มีบทบาทต่อสังคมภูมิภาคค่อนข้างสูง องค์ประกอบสุดท้าย คือ สถานการณ์ ซึ่งหมายรวมถึง เศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ซึ่งล้วนเป็นบริบทที่มีอิทธิพลต่อการเกิดองค์กรเครือข่ายทางทัศนศิลป์เป็นอย่างยิ่ง

ดังนั้นแนวทางการจัดตั้งองค์กรเครือข่ายศิลปิน จึงเกิดจากกลุ่มบุคคลที่มีแนวคิดหรืออุดมคติเหมือนกันมาร่วมกัน เพื่อสร้างพื้นที่ทางสังคมที่ชัดเจนเป็นการตอบสนองความเชื่อมั่นและความไว้วางใจซึ่งกันและกัน และการบริหารองค์กรให้สามารถดำเนินงานได้นั้น นอกเหนือจากความไว้วางใจและการเข้าใจถึงปัญหาแล้ว จะต้องมีการเสริมสร้างศักยภาพของเครือข่าย อันได้แก่ การฝึกอบรม การดูงาน การประชุมเชิงปฏิบัติการ การแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกัน สิ่งสำคัญที่จะทำให้การเสริมสร้างดังกล่าว

ประสบผลสำเร็จต้องมีการศึกษาข้อมูลพื้นฐานและประเมินความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย เพื่อนำไปใช้
ในการพิจารณากรอบเนื้อหาสำหรับการอบรม และสิ่งสำคัญหลังจากการอบรมต้องมีการประเมินผลอย่าง
เป็นรูปธรรมที่ชัดเจนอีกด้วย

Abstract

A study on concept of networking or people's organization in the context of contemporary arts in Thailand: case study covered northern, central, north-eastern and southern parts are aimed to: 1) identify formats and combinations for establishment of contemporary art network in Thailand; and 2) identify establishing methodology and management strategies of contemporary art network: case study covered northern, central, north-eastern and southern parts. The contemporary art, in this study, is focused only on the scope of Thai art, in which contemporary culture is the basis of development to serve modern society. Additionally, network refers to cooperation between person-to-person or between groups, in which concepts and principles are connected to generate co-responsibility and to achieve the same objectives in the same way. Self-management is found in each group. This study was accomplished by gathering and analyzing the perspective of 16 key people, who play an important role in establishment of network organization. 2 of visual network groups in each region were selected. Purposeful Sampling Technique was adopted to increase validity of this study.

The finding indicates that network cooperation relates to connection between leader and members, and between working process of each network group. Regarding to the sample size of the study, there are 2 forms of network organization establishment: 1) General formation is arranged by groups of artists in order to present visual art, for instance, Lanna Artist Group, and Simila Group. 2) Conditional formative is arranged in order to change existing situation or explore new contexts, for example, Concrete House, and Chiangmai Social Installation.

There are 3 major components for visual art network organization establishment: 1) People refer to leader or members who play the important role in initial establishment. Educational background has strongly affected assembly, especially for those who are from same institute. 2) Areas mean community, culture, and educational institute that create a huge influence over regional society. 3) Situations are economy, society, and politics that affects visual art network.

Therefore, group of people, who have same ideal, are gathered to ground the society boundary in order to create their mutual trusts, beliefs, and management strategies. Far beyond that, network potentiality must be developed, such as, training, meeting, seminar, workshop, and information exchange. Target customer evaluation and data base analysis are important factors drive to a roaring success. In addition, target customer evaluation and data base analysis included in training content should be an obvious method.